

Nr 106

Av herr Svanberg m. fl., om ökad statlig företagsamhet i Norrbotten.

(Lika lydande med motion nr 72 i Första kammaren)

Sedan många år har Norrbotten varit det län i Sverige som haft den största arbetslösheten samtidigt som utflyttningen från länet av främst yngre arbetskraft varit betydande. Under det senaste året har även andra delar av landet drabbats av viss arbetslöshet, men Norrbotten behåller ändå sin tätplats inom arbetslöshetsstatistiken. Den 11/12 1967 var siffrorna för Norrbotten följande:

Arbetslösa	4 211
I beredskapsarbete sysselsatta	2 556
I utbildning placerade	2 800

Inom Norrbottens län finns således 9 567 personer registrerade hos arbetsförmedlingen, som ej på normalt sätt tas i anspråk i produktionen. Därtill kommer att den s. k. dolda arbetslösheten är synnerligen omfattande, främst bland kvinnorna men även bland vissa grupper av den manliga arbetskraften. Man kan därför utan överdrift säga, att det i Norrbottens län finns ca 20 000 människor som antingen är helt arbetslösa eller endast i ringa omfattning tas i anspråk på den vanliga arbetsmarknaden. Detta är siffror som ligger vida över genomsnittet för landet och som bör motivera särskilda åtgärder.

Till denna stora arbetslöshet och undersysselsättning finns det naturligtvis flera orsaker. Tillfälligt innebär den försämrade konjunkturen i hela landet att avflyttningen av arbetskraft från länet under senaste året har minskat i jämförelse med tidigare år, då 5 000—6 000 personer årligen flyttat ur länet, vilket ju ökar arbetslöshets-siffrorna. Grundorsaken till den stora arbetslösheten i Norrbotten är dock att söka i det förhållandet, att jämfört med landet i övrigt en större del av befolkningen där ända fram till senaste år varit sysselsatt inom jord- och skogsbruket, näringar där nu rationaliseringarna går fram mycket hårt och friställer mängder av arbetskraft, samtidigt som uppbyggnaden av industri, som suger upp den friställda arbetskraften, har mycket ringa omfattning jämfört med övriga Sverige.

För Norrbottens näringsliv spelar de statliga industriföretagen en mycket stor roll. De statsägda basindustrierna LKAB, NJA och ASSI ger sysselsättning och försörjning åt en betydande del av länets befolkning. Rationaliseringarna inom såväl skogsindustrin som gruvbrytningen gör dock att dessa

företag nu trots en betydande produktionsökning ej kan öka antalet anställda utan tvärtom minskat sitt arbetskraftsbehov. Andra statliga företag i länet friställer arbetskraft i betydande omfattning. Särskilt gäller detta domänverket som äger ca 50 % av länets skogstillgångar och som minskat sitt behov av arbetskraft synnerligen kraftigt de senaste åren. Även vattenfallsstyrelsen minskar sitt arbetskraftsbehov liksom de statliga trafikföretagen.

Det kan i detta sammanhang anses rimligt att staten som arbetsgivare skulle göra stora insatser för att skapa ny sysselsättning, när vissa grenar av statsdriften friställer personal i betydande omfattning. De insatser som genom lokaliseringpolitiken gjorts för att skapa ny sysselsättning i länet är välkomna men inte tillräckliga. Skall Norrbottens sysselsättningsproblem kunna effektivt bemästras fordras aktiva insatser också för en utökad statlig företagsamhet. Denna företagsamhet bör inte enbart begränsas till utökning och utveckling inom de områden där den nuvarande statliga företagsamheten i länet sker. Man måste också söka sig fram på nya vägar och ta upp tillverkning av helt nya produkter. Invånarna i Norrbotten anser sig ha rätt att kräva en ökad statlig företagsamhet som ger sysselsättning och utkomst åt ett ökat antal av länets invånare och i första hand åt dem som friställs vid andra statliga företag. Undertecknade motionärer har vid ett flertal tillfällen, senast vid 1967 års riksdag, motionerat om att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla om snara åtgärder för bl. a. utökad statlig företagsamhet i Norrbotten. Bankoutskottet fann i sitt utlåtande över motionerna II: 393 och I: 302 vid 1967 års riksdag starka skäl tala för att även den statliga företagsamheten i Norrbotten borde utbyggas, men nöjde sig med att yrka att motionen ej måtte föranleda någon åtgärd, eftersom Kungl. Maj:t väl kände till förhållandena. Vi finner ett sådant ställningstagande från riksdagens sida otillräckligt.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om snara åtgärder för att öka sysselsättningen i Norrbotten genom ökad statlig företagsamhet, en statlig företagsamhet som kan åstadkommas genom uppdrag till befintliga statliga företag i länet, genom uppdrag till det statliga utvecklingsbolag som i årets statsverksproposition föreslås inrättat, eller på annat sätt.

Stockholm den 18 januari 1968

Ingvar Svanberg (s)

Erik Hammarsten (s)

Annie Jäderberg (s)

Tage Hansson (s)
